

MEMORANDUM

H113.00

5376

Van: Polderman

Vine BOA

Aan: Mr. Rookmaaker

Jouwe

GESPREK MET DE HEER JOUWE OP 4 AUGUSTUS 1950

Enige punten welke in het bijzonder naar voren kwamen in het gesprek met de Heer Jouwe, en welke een bijdrage kunnen leveren tot een begrip voor de inzichten en wensen van de Papoea bevolking, mogen hieronder volgen.

1. Melanesische eenheid.

De Heer Jouwe wees op het grote nationaliteits besef van onder de Papoea's, die zich aanverwant voelen met de Melanesiërs woonachtig op de andere eilanden in de Pacific zoals de Fidzji eilanden. Deze eensgezindheid berust meer op een onderling goed aanvoelen, dan op gemeenschappelijkheid van taal, cultuur enz. Papoea's van het eiland Nieuw Guinea kunnen in vele gevallen niet met elkander spreken door de grote verscheidenheid in dialect. De ontwikkelden spreken in het Nederlandse gedeelte Maleis, in het Australische Engels op de onder Frans beheer staande Pacific eilanden Frans etc. Een zekere onderlinge solidariteit komt echter herhaaldelijk tot uiting. Zo zouden vooraanstaanden Papoea's in Australisch Nieuw Guinea op ~~aanpak van Jouwe's~~ tegenover de Australische Regering de wens tot uitdrukking gebracht hebben, dat deze laatste alle steun zou verlenen aan het streven om het Nederlandse gezag in het Westelijk gedeelte van Nieuw Guinea te handhaven.

De South Pacific Conferences blijken van groot belang te zijn voor het onderling contact tussen de verschillende Melanesische bevolkingsgroepen. Op de conferenties zelf wordt de politiek buiten beschouwing gelaten, men houdt zich uitsluitend bezig met culturele, sociale en economische zaken. In de wandelgangen wordt echter wel degelijk politiek bedreven en deze Conferenties vervullen een belangrijke rol bij de politieke opvoeding van de Melanesische voormannen, zoals in het geval Jouwe ook duidelijk wordt gedemonstreerd.

2. Australische politiek.

De Heer Jouwe legde vooral de nadruk op de Australische politiek van rasdiscriminatie, waardoor hij en zijn landgenoten zeer onaangenaam zijn getroffen. Zelf kwam hij met deze politiek in aanraking zowel in Sydney als in Port Moresby. In laatst genoemde plaats werd hij in geen enkel hotel toegelaten. Hij moest logeren bij een Papoea dorpsheer. Jouwe merkte voorts op dat Australië de South Pacific Conferences tracht te gebruiken als een middel voor zijn eigen politiek, doch dat de Melanesische deelnemers dezer Conferentie op deze pogingen niet ingaan.

Taan bij in gezelschap van een India officier een bar welke benamingen werden beiden als deelnemers toegelaten!

-2-

MEMORANDUM

Van:

-2-

Aan:

3. Verhouding tot Nederland.

De houding van de Nederlanders tegenover de Papoea's is anders dan die van de Australiërs. Men kent geen rasdiscriminatie. Men krijgt de indruk dat Jouwe inderdaad met oprechtheid een goede verhouding en samenwerking met Nederland als een belang ziet voor zijn volk.

Dit neemt niet weg dat hij de gebreken ziet van het Nederlandse bestuur. Dit wordt wel bijzonder duidelijk wanneer men hoort dat 80% van de kinderen in dit gebied aan malaria sterft, zoals de Heer Jouwe mededeelde.

Wel had Jouwe bezwaren tegen de gezindheid van de Indo-Europese kolonisten. Anders dan de Nederlanders op Nieuw-Guinea nemen deze Indo-Europeanen een hooghartige houding aan tegenover de Papoea-bevolking. Dit is te minder gemotiveerd, omdat tot nu toe niets is gebleken van bijzondere prestaties dezer groep, welke veel te veel een beroep doet op Regeringssteun.

Hij wou te lui hulp om van een bestemde goederen van een schip te lossen
Nederlandse kolonisatie daarentegen zou door de Heer Jouwe worden toegejuicht. Hij meende, dat de verhouding tussen de bevolking en Nederlandse kolonisten goed zou kunnen/en was tevens overtuigd, dat er bepaalde mogelijkheden zijn om deze kolonisatie ook in economisch opzicht te doen slagen.

Hij meende, dat Nederland een taak heeft bij de economische openlegging van het land, doch dat een dergelijke openlegging geheel door de Staat gecontroleerd zal moeten worden, waarbij in het bijzonder aandacht geschonken zal moeten worden aan de belangen van de Papoea-bevolking. Nederland zou beter dan een ander land een dergelijke verantwoorde politiek in Nieuw-Guinea kunnen leiden.

4. Verhouding tot Indonesië.

makel de
In het bijzonder meent de Heer Jouwe, dat voorkomen moet worden, dat veel Aziatische werkkrachten in Nieuw-Guinea tewerk zouden worden gesteld. Dit zou indruisen tegen de belangen van de bevolking. Jouwe deelt mede, dat men negers of Nederlanders zou prefereren boven Indonesische arbeidskrachten. Men had tijdens de oorlogsjaren veel negers, soldaten van het Amerikaanse leger in Nieuw-Guinea gezien, en over het algemeen was de verhouding goed.

Ten aanzien van de verhouding tot Indonesië was de Heer Jouwe vrij terughoudend. Hij sprak duidelijk uit, dat de Papoea's van de Indonesische aspiraties niets moeten hebben en dat men in het algemeen kan spreken van een "incomptabiliteit des moeurs" tussen Papoea's en Indonesiers. De

-3-

Van:

Aan:

Papoea's zouden de Indonesiers beschouwen als een geheel vreemd volk. Hij gaf echter geen nadere bewijzen voor deze stelling.

5. Graad van ontwikkeling der Papoea's, deelneming aan het Bestuur

De Heer Jouwe zeide, dat naar zijn mening het opvoedingsproces van onderaf moet worden aangepakt. Het heeft geen zin een groep Papoea's te creëren met een academische opleiding, indien zij zich als gevolg daarvan in hun eigen milieu niet meer thuis zouden voelen. Tot op heden heeft geen enkele Papoea noch uit het Nederlandse, noch uit het Australische gedeelte een Universiteit bezocht. Onder de Melanesiers van de Pacific-eilanden treft men wel academisch gegradueerden aan. Jouwe meende, dat men omstreeks 1955 gereed zou zijn om een aantal Papoea's voor het volgen van Hoger Onderwijs naar het buitenland te sturen. Deze zouden bepaald niet naar de RIS moeten. Hij voelde wel voor het zenden van Papoea studenten naar Nederlandse Universiteiten. Deze zouden in Nederland moeten worden Ondergebracht in een eigen Internaat, dat onder Papoea-leiding zou moeten staan. Hij wilde n.l. voorkomen, dat zij te veel van hun volk zouden vervreemden, hoewel hij natuurlijk contact met het buitenland toejuichte.

Om aan te tonen, dat wel degelijk voortgang gemaakt wordt met de verdere ontwikkeling van de Papoea's en hun inschakeling in het bestuur, moge de volgende cijfers dienen. Er zijn thans:

- 50 Papoea-bestuursassistenten in dienst en 30 in opleiding.
- 200 Papoea-onderwijzers.
- 30 Mantri-verplegers en 50 in opleiding.
- 30 Mantris bij de Landbouw en 10 in opleiding.
- 750 Politie mannen en 300 in opleiding.
- Een 500 man sterk Papoea-bataljon van het K.L.
- 10 Dominés (opgeleid in Koepang).

In Sorong wordt dit jaar een Zevaartschool geopend (de Papoea's hebben bijzondere geschiktheid voor dit soort technische beroepen).

Het politieke leven onder de Papoea's is uiteraard nog zeer beperkt; door de jongste omstandigheden is het echter gestimuleerd. Gewezen moge worden op de groep van Ariks en Jouwe, tevens op het bestaan van een Dagblad vroeger geredigeerd door de Heer Jouwe, thans door een Nederlands controleur.

6. Christendom.

Uit het gesprek bleek, dat het Christendom voor de Papoea's van een zeer bijzondere betekenis is. Het wordt door hen op zeer zuivere wijze beleden. De Heer Jouwe baseerde zijn meningen over de samenwerking tussen Nederland en Nieuw-Guinea geheel oprecht en ondanks de bezwaren, die hij wel degelijk heeft tegen het Nederlandse Bestuur op de Christelijke broedersdhapsgedachte.

's-Gravenhage, 8 Augustus 1950.

*Ten SPC
informatie
bepalen de
volgen van
degenen die
worden de
het van een
eigen minister-
lijst op een
de 2 Pacific
eilanden*